

Yhteenvetosivu:

Hyvinvointialueen selvitys

Tämä on hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän vuosittainen selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon ja hyvinvointialueen talouden tilasta (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021: 29 §:n 2 momentti). Tässä kyselyssä hyvinvointialueella tarkoitetaan myös Helsingin kaupunkia ja HUS-yhtymää. Selvitys tarvitaan syksyn 2023 hyvinvointialueneuvotteluja, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioita, sekä STM:n vuosittaista selvitystä varten.

Tämä selvitys tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön (kirjaamo.stm@gov.fi) sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kirjaamoihin (kirjaamo@thl.fi) viimeistään 24.5.2023 klo 16.15. Webropol-lomakkeelle täytetyt vastaukset tulee tulostaa pdf-muodossa ja toimittaa allekirjoitetun päätösasiakirjan liitteenä. Webropol-kysely sisältää viisi kysymystä. STM pyytää hyvinvointialuetta koordinoimaan selvitykseen vastaamisen ja toimittamaan yhden koordinoitun vastauksen. Kyselyn voi halutessaan tallentaa keskeneräisenä ja jatkaa täyttämistä myöhemmin "tallenna ja jatka myöhemmin" -painikkeesta.

Mikäli johonkin alla olevaan kysymykseen löytyy täsmentävää tietoa hyvinvointialueen virallisista asiakirjoista, vastauksen perään voi kirjata ao. kohdan sekä kirjata toimielimen päätöksen ja pykälänumeron päivämäärineen. Tämä selvitys ei korvaa THL:n 26.10.2022 antamaa päätöstä lastensuojelun sosiaalityön henkilöstömitoitukseen liittyvien tietojen antamisesta.

Täytetyn kyselyn yhteenvetosivu (pdf) tulee ladata ja lähettää em. kirjaamoihin. Tarkempi ohjeistus löytyy kyselyn lopusta. Lisätietoja tarvittaessa antaa assistentti Märta Lehtonen, marta.lehtonen@gov.fi.

Yhteys henkilön tiedot

Hyvinvointialue	Pirkanmaan hyvinvointialue
Titteli	hyvinvointialuejohtaja
Nimi	Marina Erhola
Puhelinnumero	0401834295
Sähköposti	marina.erhola@pirha.fi

1. Minkälaiset edellytykset hyvinvointialueellanne on saavuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuoteen 2025 mennessä?

1 = jonkin verran 4 = täysimääräisesti

	1	2	3	4
Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti	☐	☒	☐	☐
Osaavan henkilöstön saanti on turvattu	☐	☒	☐	☐
Sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä on vahvistettu	☐	☐	☒	☐
Toiminta on taloudellisesti kestävä	☐	☐	☒	☐
Kustannusten kasvua on hidastettu suhteessa palvelutarpeen kasvuun	☐	☐	☒	☐

Kirjaa sanalliset selitykset numeeristen arvioiden tueksi. Sanallisia täsmennyksiä hyödynnetään, jotta THL:n valtakunnallisessa asiantuntija-arviossa ja STM:n selvityksessä voidaan verrata myös hyvinvointialueita soveltuvin osin keskenään sote-järjestämislain 29 §:n mukaisesti.

Henkilöstön saatavuus ja talouden epävarmuus haastavat yhdenvertaisten palvelujen tuottamisen. Tavoitteena kuitenkin on yhdenvertaiset ja saavutettavat palvelut.

Pirhan strategia ja sen toimeenpano-ohjelma linjaavat toimenpiteitä ongelmien ratkaisemiseksi. Tavoitteena on kehittää alan pito- ja vetovoimaa, tasapainottaa talous sekä turvata henkilöstön pitkän aikavälin riittävyys.

2. Miten hyvinvointialueella kyetään toteuttamaan seuraavia lainsäädäntömuutoksia (asteikolla 1-4)

1 = jonkin verran

4 = täysimääräisesti

a) Hoitotakuun vaatimukset (1326/2010; HE 74/2022)

	1	2	3	4
Perusterveydenhuollon hoitotakuun vaatimukset 1.9.2023 lähtien 14 vuorokautta	☐	☐	☒	☐
Suun terveydenhuollon hoitotakuun vaatimukset 1.9.2023 lähtien neljä kuukautta	☐	☐	☒	☐

b) Henkilöstömitoitus iäkkäiden henkilöiden ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa (980/2012; HE 4/2020 ja HE 298/2022)

	1	2	3	4
1.4.2023 alkaen vähimmäismitoitus on 0,65 ja 1.12.2023 alkaen vähimmäismitoitus on 0,70 työntekijää asiakasta kohti.)	☐	☐	☒	☐

c) Uuden vammaispalvelulainsäädännön toimeenpano eli HE 191/2022 ja StVM 52/2022 sekä EV 328/2022 mukaiset muutokset

	1	2	3	4
Kaikkien eri tavoin vammaisten henkilöiden erityislainsäädännön mukaiset palvelut järjestetään jatkossa saman vammaispalvelulain perusteella. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.10.2023.	☐	☐	☒	☐

d) HE 197/2022 myötä sosiaalihuoltolakiin ja terveydenhuoltolakiin on lisätty päihteiden ongelmakäytön ja päihdehäiriöiden lisäksi muu riippuvuusikäyttäytyminen. 1.1.2023 lähtien hyvinvointialueen on järjestettävä hoitoa ja sosiaalihuollon palveluja monimuotoisesti, palveluihin pääsyä ja niissä pysymistä edistäen. Osa velvoitteista mm. sosiaalihuollon päiväkeskuspalvelun ja työnohjausveloitteen osalta tulevat voimaan 1.7.2023 lähtien.

	1	2	3	4
Uudistuneen mielenterveys- ja päihdelainsäädännön vaatimukset: Hoidon monimuotoisuus, muun muassa liikkuvat ja kotiin vietävät palvelut.	☐	☒	☐	☐
Uudistuneen mielenterveys- ja päihdelainsäädännön vaatimukset: Yhteisösoseaalityö ja etsivä työ.	☐	☐	☐	☒

e) Lastensuojelulainsäädännön mukaiset velvoitteet (417/2007; HE 170/2021)

	1	2	3	4
1.1.2024 lähtien yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa olla enintään 30 lasta asiakkaanaan. Siihen asti luku on 35 lasta per sosiaalityöntekijä.	☐	☒	☐	☐

f) Hyvinvointialue vastaa opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa 1287/2013 on säädetty opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelun sitovista mitoituksista (HE 165/2021).

	1	2	3	4
Kuraattoripalveluja järjestettäessä yhtä kuraattoria kohden saa olla enintään 670 opiskelijaa	☐	☐	☐	☒
Psykologipalveluja järjestettäessä yhtä psykologia kohden saa olla enintään 780 opiskelijaa 1.8.2023 alkaen	☐	☐	☒	☐

Suurimmat haasteet velvoitteiden täyttämässä

Perusterveydenhuollon hoitotakuu:	Henkilöstön riittävyys, saatavuus/pysyvyys, pirstaleinen potilastietojärjestelmä- ja digipalvelukokonaisuus, pitkäaikaissairaiden hoidon suunnitelmallisuuden puute aiheuttaa häiriökysyntää.
Suun terveydenhuollon hoitotakuu:	Henkilöstön saatavuus ml. oikomishoidon erikoislääkärit, pirstaleinen potilastietojärjestelmä- ja digipalvelukokonaisuus.
Mitoitus iäkkäiden palveluissa:	Koska mitoitusta koskevasta lain veloitteesta ei voida poiketa, asiakaspaikkoja joudutaan sulkemaan henkilöstömitoituksen saavuttamiseksi. Samanaikaisesti on pulaa ympärivuorokautisen palveluasumisen paikoista ja paine terveydenhuollon ja kotona asumista tukeviin palveluihin kasvaa. Yksiköiden henkilöstörakenteen monipuolistaminen vaatii aikaa, koska osaamisen oikea kohdentamisen vuoksi tehtäväkuvat on päivitettävä ja henkilökunta perehdytettävä osaamisen perusteella tehtävään työnjakoon. Rekrytointitoimenpiteistä huolimatta kaikille alueille ei saada riittävästi osaavaa henkilöstöä.
Vammaispalvelulaki:	Suurin haaste on riittävän osaavan sosiaalityön resurssiin varmistaminen. Uusi laki lisää työntekijän osaamisen ja harkinnan vaateita ja työ muuttuu aiempaa vaativammaksi. Lain käsittelyvaiheissa tehtiin useita muutoksia, mikä vaikeuttaa palvelujen löytämistä ja lain tulkintaa. Lain sisältämien uusien palvelujen konkreettisen sisällön määrittelyssä on vielä työtä.
Mielenterveys- ja päihdeasiat:	Palvelujen oikea-aikainen saatavuus; henkilöstön saatavuus (erit. psykiatrien ja päihdelääkäreiden saatavuus); luovuttavista organisaatioista periytynyt erittäin sirpaleinen palvelurakenne, jonka painopiste on raskaissa palveluissa; kevyiden palveluiden niukat resurssit; mielenterveys- ja päihdeprosessit osittain erilliset.
Lastensuojelulaki:	Kelpoisten sosiaalityöntekijöiden määrä ei ole riittävä tarpeeseen nähden. Toivotaan tarkasteltavan eri tehtävien kelpoisuusehtoja, esim. sosionomien (AMK tai YAMK) osaamistaso on korkea eri sosiaalityön tehtäviin. Sosiaalityöntekijäkoulutusta tulisi lisätä.
Opiskeluhoolto:	Psykologien määrä alueella ei vastaa alueen tarpeita. Psykologien koulutuspaikkoja tulisi lisätä.

Hyvinvointialueen olennaisimmat toimenpiteet haasteisiin vastaamiseksi ja lakisääteisten vaatimusten täyttämiseksi (yksilöity)

Perusterveydenhuollon hoitotakuu:	Yhteinen digitaalisten palvelujen alusta ja digiklinikka. Asiakkaiden segmentoinnin hyödyntäminen. Kysynnän hallinta pitkäaikaissairaiden potilaiden ja monipalveluasiakkaiden hoidon suunnitelmallisuudella (terveys- ja hoitosuunnitelma) ja hoidon jatkuvuudella. Potilastietojärjestelmien yhdistäminen. Henkilöstöressurssin lisääminen hoitotakuun toteuttamiseen kohdennetulla erillisrahoituksella.
Suun terveydenhuollon hoitotakuu:	Olennaisimmat toimenpiteet ovat monituottajuuden lisääminen, vaikuttavuuden lisääminen, potilassegmentoinnin tehostaminen erityisesti lasten ja nuorten kohdalla sekä potilastietojärjestelmän yhtenäistäminen.
Mitoitus iäkkäiden palveluissa:	Hyvinvoivat työntekijät strategiakärkenä ja suunnitelma vuosille 2023 - 2025. Nykyisen henkilöstön pitovoima: johtamisen kehittäminen, henkilöstöedut, työn sisällön kehittäminen. Kansainvälinen rekrytointi. Jatkuva oppisopimuskouluttaminen ja tiivis oppilaitosyhteistyö. Vanhustyön hyvien käytäntöjen esiin nostaminen ja sitä kautta vetovoiman parantaminen. Vuokratyövoiman hankinnan kilpailutus.
Vammaispalvelulaki:	Ratkaisuna haasteisiin on päätöksentekoverkostojen käynnistäminen Pirkanmaalla vammaissosiaalityön sisällä ja osallistuminen suunnitteilla olevaan laajempaan yhteistyöhön muiden hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialueilla organisoitu juridinen tuki vammaissosiaalityölle. Henkilöstöressurssointia pyritään korjaamaan, henkilöstön jaksamista tukemaan ja ammattiryhmien välistä työnjakoa tarkastellaan.
Mielenterveys- ja päihdeasiat:	Käynnistetty laaja psykiatrian ja mielenterveys-/päihdepalvelujen kokonaisselvitys, jossa laaditaan toimenpiteet keskeisiin yhteistyön ongelmiin. Muita toimenpiteitä mielenterveys- ja päihdeprosessien yhdistäminen sekä palveluiden oikea-aikaisuuden ja sujuvuuden kehittäminen ja monimuotoistaminen.
Lastensuojelulaki:	Vetovoiman lisäämiseksi oppilaitosyhteistyön vahvistaminen ja tulevien ammattilaisten sitouttaminen hyvinvointialueen organisaatioon jo opintojen aikana. Rekrytoinnin tehostaminen. Rekrytointilisän käyttäminen tarvittaessa. Pitovoiman lisäämiseksi sosiaalityöntekijöiden työn tukirakenteiden vahvistaminen mm. esihenkilötuen vahvistamisella, lakimiespalveluilla, systeemisellä työskentelytavalla, riittävillä sihteeripalveluilla, uusien työntekijöiden vahvalla perehdyttämällä ja mentorin nimeämisellä ja riittävällä koulutustarjonnalla. Käynnistetään rakenneuudistus lastensuojelun asiakasmäärien vähentämiseksi.
Opiskeluhoito:	Haasteena psykologien saatavuus. Vetovoiman lisäämiseksi oppilaitosyhteistyön vahvistaminen, rekrytoinnin tehostaminen ja rekrytointilisän käyttäminen tarvittaessa. Pitovoiman vahvistamiseksi alaa tuntevan lähiesihenkilön tuki, lakimiespalvelut, sihteeripalvelut ja koulutustarjonta. Muut toimenpiteet vielä suunnittelussa.

3. Onko edellä mainittujen säädösmuutosten lisäksi muita lainsäädäntöön liittyviä asioita, joiden toimeenpanoon liittyy haasteita hyvinvointialueella?

Tietoja käytetään ensisijaisesti THL:n asiantuntija-arvioiden ja STM:n selvityksen laatimiseen.

Hyvinvointialueet vastaavat TKIO -toimintojen toteuttamisesta alueellaan yhdessä sidosryhmien kanssa (sote -järjestämislaki 32 §). Toisilain säännökset vaikeuttavat merkittävästi rekisteritutkimusten toteuttamista.

Järjestämislaki §50: Varautumisen ohjaus mm. sairaaloiden työnjaon muutoksista häiriötilanteissa tai materiaallisen varautumisen määrästä ja laadusta (mm. NATO-yhteensopivuus) tulisi kirjata tarkemmalle tasolle.

Järjestämislaki §51: Vakaviin häiriötilanteisiin liittyvä kirjaus siitä, että yksi hyvinvointialue voidaan määrätä johtamaan ja koordinoimaan muiden hyvinvointialueiden toimintaa yhteistyöalueella ei anna riittävää kuvaa johtamisen toimivaltuuksista ja niiden toimeenpanosta suhteessa hyvinvointialueiden itsenäiseen asemaan.

Järjestämislaki §52: Varautumisen ja valmiuden ylläpitäminen edellyttää investointeja (hankintoja). Hyvinvointialueiden yleiskatteellinen rahoitus on hyvinvointialueiden itsenäisesti kohdennettavissa, jolloin varautumisen ylläpitämistä pitää pystyä muuten ohjaamaan nykyistä vahvemmin.

4. Mikä osuus hyvinvointialueen seuraavista palvelukokonaisuuksista järjestetään omana palvelutuotantona?

Arvioi oman palvelutuotannon volyyymi suhteuttamalla oman palvelutuotannon toteutuneet euromääräiset kustannukset vastaaviin ostokustannuksiin. Arvio 5-10% tarkkuudella riittää, mikäli täsmällisempiä arvioita ei ole. Hyödynnä vastauksissa mieluiten alkuvuoden 2023 toteumaa, mutta mikäli vastauksissa käytetään eri ajankohtaa, merkitse se alas kysymyksen lisätieto-osioon.

Hyvinvointialueen tulee vastata kysymyksen alakohtiin vain siltä osin kuin sillä on järjestämisvastuu. Toisin sanoen Uudenmaan hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä eivät vastaa kaikkiin alakohtiin.

Ikäihmisten asumispalvelut

50

Vammaisten asumispalvelut

35

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut

8

Lastensuojelun toimeksiantosuhteinen perhehoito

60

Lastensuojelun ammatillinen perhehoito

95

Toimipaikka, %-osuus	TAYS Acuta, 97% omaa toimintaa
Toimipaikka, %-osuus	TAYS Valkeakoski, 0% omaa toimintaa (erikoisala akuuttilääketiede)
Toimipaikka, %-osuus	Ei vastauksia
Toimipaikka, %-osuus	Ei vastauksia
Toimipaikka, %-osuus	Ei vastauksia
Toimipaikka, %-osuus	Ei vastauksia
Toimipaikka, %-osuus	Ei vastauksia
Toimipaikka, %-osuus	Ei vastauksia

Lisätietoja yllä tehdyistä arvioista. Yksilöi miltä ajankohdalta kyseiset arviot ovat. Merkitse myös mahdolliset lääketieteen erikoisalajat tai muut palvelut, joissa oman palvelutuotannon osuus ei ole vähintään 50 %.

Ei vastauksia

5. Mitä uusia investointeja tai investointia vastaavia sopimuksia on odotettavissa joulukuussa 2023 toimitettavassa investointisuunnitelmassa 2025-2028, joista ei ole ollut kirjauksia aiemmin ministeriöihin toimitetuissa investointeja koskevissa materiaaleissa? Kirjaa myös euromääräinen arvio.

Vastauksen voi jättää tyhjäksi, jos uusia tarpeita ei ole tunnistettu sen jälkeen, kun ministeriöön on toimitettu edelliset investointisuunnitelma(luonnokset).

SOTE-rakenn. Inv.suunnitelmassa v. 2028 kohdistuu 159,38M€. Omaan taseeseen tehtävä toiminn. ja tal. merkittävä hanke: Taysin uudistamisohj. kokonaisuus. V. 2028 on arv. määräraahavaraus 153M€. Inv. vast. sopimusten sisällä v. 2028 kohdistuu 70M€.

Muutosta v. 25–27: lisäystä yht. 73,2M€. Rakenn.kustann. nousu ja inflaation vaikutus on huomioitu. Uutena kohteena v. 25–26 keskitetään PELAn johtokeskus & hva-johdon tilat, n. 7,5M€/v & sos.keskus Peltolammilla yht. 6M€ v. 25–26.

Hiedanrannassa sos.keskuksen kust. on päivitetty v. 2027, 24M€.

Sosiaalipalvel. Laite- ja kalustehankinn. sis. v. 2028 hankintoja yht. 18,45M€. Aiempaan verrattuna ambulanssihankinnat 0,9M€/v on SMn pyynnöstä siirretty PELAsta SOTEn investoinneiksi v. 25–27.

HVA Tietohallinto v. 2028 suunnitellut ICT-hankinnat ovat yht. 9,6M€: Sote-järj. yhtenäistäminen 2,0M€, Tiedolla johtamisen järj.kehitys ja hva-tasoinen tietoallas -kokonaisuus 1,3M€, Digipalvelut ja automatisointi -kokonaisuus 5,3M€, Välttämättömät inframuutokset 1M€.

SOTE Muut inv. Osakkeiden ja osuuksien hankkimiseen kohdennetaan 3M€ v. 2028. Aiempaan verrattuna osakkeisiin ja osuuksiin varattu summa on päivitetty 3M€ v. 25–27.

PELAN Laite- ja kalusteinv. v. 2028 ovat yht. 3,4M€ , inv. vastaavien sopimusten sisällä Tre, Ruotulan paloasema rakentaminen 2,5M€. Aiempaan verrattuna kalustoinv. on lisätty 0,12M€ v. 2027. Paloasemat Länsi, Hiedanranta & Ruotula siirretty inv. vast. sopimukseen.

Tämä selvitys tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön (kirjaamo.stm@gov.fi) sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kirjaamoihin (kirjaamo@thl.fi) viimeistään 24.5.2023 klo 16.15. Webropol-lomakkeelle täytetyt vastaukset tulee tulostaa pdf-muodossa ja toimittaa allekirjoitetun päätösasiakirjan liitteenä.

Lähetä-painikkeen jälkeen avautuu vastausten yhteenvetosivu, joka tulee lähettää em.

kirjaamoihin allekirjoitetun päätösasiakirjan liitteenä. Yhteenvetosivulla on mahdollista myös muokata vastauksia.

Lisätietoja tarvittaessa antaa Märta Lehtonen, marta.lehtonen@gov.fi